

**RESTRUKTURYZACJA
REGIONALNYCH RYNKÓW PRACY**

GORZÓW WIELKOPOLSKI - SZCZECIN 1996

Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim
Wydział Ekonomiki i Organizacji Gospodarki Żywnościowej
Akademii Rolniczej w Szczecinie

Instytut Badań Systemowych PAN, Oddział w Szczecinie

Wojewódzki Urząd Pracy w Gorzowie Wielkopolskim

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
O/T w Gorzowie Wielkopolskim

Międzynarodowa konferencja

RESTRUKTURYZACJA REGIONALNYCH RYNKÓW PRACY

Praca pod redakcją

prof. dr hab. *Bogdana Krawca*

Gorzów Wielkopolski - Szczecin 1996 r.

Zbiór referatów międzynarodowej konferencji naukowej
w Lubniewicach, która odbyła się w dniach 30-31 maja 1996 r.

Recenzent: prof. dr hab. **Paweł Żukowski**

Skład komputerowy: **Irena Moczulska**

43429 / I

Publikacja dofinansowana przez
Krajowy Urząd Pracy

ISBN 83-85847-36-7

KOMITET PROGRAMOWY

1. **Henryk ANTOSIAK**
Prezes Agencji Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa, Warszawa
2. **Andrzej BĄCZKOWSKI**
Minister Pracy i Polityki Socjalnej
3. Prof. dr hab. **Ryszard BUDZIŃSKI**
Instytut Badań Systemowych PAN,
Kierownik Oddziału w Szczecinie
4. Prof. dr hab. **Zygmunt DOWGIAŁŁO**
Przewodniczący Komisji Organizacji
i Zarządzania Gospodarką
Żywnościową PAN, Oddział w Gdańsku
5. **Marlan ECKERT**
Wojewoda Zielonogórski
6. **Zbigniew FALIŃSKI**
Wojewoda Gorzowski - **przewodniczący**
7. **Roman JAGIELIŃSKI**
Wicepremier, Minister Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej, Warszawa
8. **Aleksander ŁUCZAK**
Przewodniczący Komitetu
Badań Naukowych w Warszawie
9. Prof. dr hab. **Tadeusz MADEJ**
Uniwersytet Szczeciński
10. **Jerzy OLSZAK**
Wojewoda Piłski
11. **Andrzej PIŁAT**
Prezes Krajowego Urzędu Pracy, Warszawa
12. **Adam TAŃSKI**
Prezes Agencji Własności Rolnej
Skarbu Państwa, Warszawa

KOMITET ORGANIZACYJNY

Przewodniczący

Bogusław BIL

Wicewojewoda Gorzowski

Sekretarz naukowy

Prof. dr hab. **Bogdan KRAWIEC**

Instytut Badań Systemowych PAN,
Oddział w Szczecinie
Akademia Rolnicza w Szczecinie,

Kazimierz BŁASZCZYK

Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan RYDZANICZ

Dyrektor
Wydziału Rolnictwa
Urzędu Wojewódzkiego
w Gorzowie Wielkopolskim

Franciszek KUNCEWICZ

Agencja Własności Rolnej
Skarbu Państwa
O/T w Gorzowie Wielkopolskim
Prodziekan

Dr hab. **Marian MALICKI**

Wydziału Ekonomiki i Organizacji
Gospodarki Żywnościowej
Akademii Rolniczej w Szczecinie

Sekretarz

Alfreda WINNICKA

Instytut Badań Systemowych PAN,
Oddział w Szczecinie

Magda PALIWODA

Gabinet Wojewody Gorzowskiego

ZADANIA I WYNIKI POLSKIEJ AGENCJI ROZWOJU REGIONALNEGO

Marek Kozak

Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, Warszawa

Wstęp

Polska Agencja Rozwoju Regionalnego (fundacja Skarbu Państwa) została powołana decyzją Rządu latem 1993 roku. Reprezentantami Skarbu Państwa w fundacji są: Minister ds. Integracji Europejskiej oraz Pomocy Zagranicznej (obecnie Podsekretarz Stanu) oraz Minister - Kierownik Centralnego Urzędu Planowania.

Powołaniu Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego (PARR) przyświecały dwa ogólne cele: udzielenie bezpośredniego wsparcia na rzecz rozwoju regionalnego oraz upowszechnienie standardów Unii Europejskiej w zakresie wdrażania programów rozwoju regionalnego.

Do zadań statutowych PARR należy:

- stymulowanie i wspomaganie wszelkich inicjatyw gospodarczych, kulturalnych, społecznych, czy też organizacyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego regionów o słabym stopniu rozwoju gospodarki i infrastruktury, regionów wymagających przekształceń strukturalnych oraz regionów charakteryzujących się wysokim poziomem bezrobocia bądź takim stanem zagrożonym,
- sprzyjanie rozwojowi informacji, doradztwa, szkoleń oraz myśli rynkowej i technicznej, dotyczących założeń, metod i form rozwoju regionalnego,
- tworzenie i uczestniczenie w powstawaniu instytucji finansowych, służących rozwojowi regionalnemu,

- wspieranie środkami finansowymi i technicznymi organizacji, zajmujących się kreowaniem zmian struktury gospodarczej regionów.

W okresie wrzesień 1993 - marzec 1994 PARR przeprowadziła szereg prac przygotowawczych (łącznie z rekrutacją i szkoleniem personelu) i po osiągnięciu gotowości organizacyjnej podjęła działalność.

Realizując cele statutowe, PARR wdraża dwa programy finansowe ze środków Unii Europejskiej: program Rozwoju Strukturalnego w Wybranych Regionach (Phare-STRUDER) oraz program Wkładów Kapitałowych, a także Polsko-Szwajcarski Program Regionalny (finansowy ze środków Konferencji Szwajcarii).

1. Program Phare-STRUDER

Podstawowym celem Programu Phare-STRUDER jest pomoc w procesie rekonwersji i rozwoju wytypowanych regionów Polski, które przechodzą szczególnie dotkliwie trudności, związane z restrukturyzacją gospodarki. Są to województwa: olsztyńskie, suwalskie, łódzkie, rzeszowskie, wałbrzyskie, katowickie. Wybór został dokonany zgodnie ze wskazaniem obszarów problemowych w założeniach polityki regionalnej państwa.

Szczegółowe cele Programu są następujące:

- wypracowywanie narzędzi i podstawowych struktur rekonwersji gospodarczej regionów,
- mobilizowanie lokalnych zasobów do pobudzania nowych rodzajów działalności gospodarczej i tworzenia nowego zatrudnienia,
- zapewnienie pomocy finansowej, szkoleniowej i doradczej do tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP),
- opracowanie - wykorzystując doświadczenia zdobyte w wytypowanych regionach - metodologii i technik przydatnych dla Rządu Polskiego, przy realizacji polityki rozwoju regionalnego.

PARR, mając na uwadze potrzebę koordynacji wykorzystywania zasobów innych programów pomocowych, realizowanych w regionach, w których działa STRUDER, nawiązała bliskie kontakty i współpracę z istniejącymi programami pomocy o wymiarze regionalnym (takimi, jak TOURIN, SME, GEMINI, CROSSBORDER, EXPROM i INVESTPROM, a także programami z zakresu ochrony środowiska i rolnictwa). Jednym z przykładów tej działalności było stworzenie w Olsztynie i Wałbrzychu inkubatorów przedsiębiorczości, zorganizowanych wspólnie z holenderskimi i belgijskimi programami pomocy. Ścisła współpraca jest rozwijana z wyspecjalizowanymi agendami rządowymi. W Radzie PARR reprezentowanych jest 10 ministerstw i urzędów centralnych.

Program Phare-STRUDER składa się z czterech następujących elementów:

- Wsparcie struktur i działań szczebla regionalnego,
- Środki finansowe (Fundusz Dotacji, Fundusz Poręczeń, Regionalne Fundusze Inwestycyjne),
- Szkolenie i usługi w zakresie doradztwa,
- Wsparcie Małych Projektów Infrastrukturalnych.

Wsparcie struktur i działań szczebla regionalnego

Wielkość funduszy, przeznaczonych na tę część działalności w Memorandum Finansowym jest ograniczona; zapotrzebowanie na pomoc przekracza wielkość dostępnych zasobów finansowych. Jednak instytucje lokalne, które wsparcie otrzymały, wyraźnie zwiększyły swą zdolność do podejmowania działań bezpośrednio wiążących się z rozwojem regionalnym. Także agencje rozwoju regionalnego (ARR) współpracujące z PARR zostały dzięki tej pomocy wzmocnione, zarówno jeżeli chodzi o stan wyposażenia, jak i o możliwości działania. Przejawia się to także

w coraz bardziej profesjonalnej promocji regionów i nawiązaniu szerokiej współpracy międzynarodowej.

Fundusz Dotacji

Pod względem finansowym Fundusz Dotacji stanowi największą część Programu STRUDER. Tworzy on pierwszy w Polsce, a w zasadzie także pierwszy w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, mechanizm udzielania bezpośredniego wsparcia finansowego dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw objętych programem Phare.

W celu umożliwienia działania tego mechanizmu i dostosowania go do panujących w Polsce warunków, pod koniec roku 1993 i na początku 1994 PARR opracowała, przy wsparciu ze strony zespołu doradców, wszystkie niezbędne przepisy i procedury (przepisy odnoszące się do Funduszu Dotacji, instrukcje dotyczące nadsyłania i obiegu dokumentów) wraz z zestawem przykładowych formularzy i dokumentów.

PARR w kwietniu 1994 r. oficjalnie zainicjowała działanie Funduszu Dotacji; wnioski o przyznanie dotacji można było składać od początku maja tego roku. Od tego czasu PARR wspólnie z ARR prowadzą intensywną akcję promocji możliwości, jakie Fundusz Dotacji otwiera przed przedsiębiorcami. Do 15 lutego 1996 r. doinwestowano 731 projektów, wartością około 21 milionów ECU¹, w których ogólna wartość inwestycji wynosi około 92 miliony ECU. W trakcie rozpatrywania jest około 1 000 wniosków.

Doświadczenia uzyskane w ciągu pierwszych miesięcy działania Funduszu Dotacji wykazują, że większość wniosków przechodziła przez Instytucję Finansową, czyli bank oceniający wnioski, a zatem procedura odbywała się z pominięciem Banku Akredytowanego. Gdy napływ wniosków stawał się coraz intensywniejszy, PARR w celu usprawnienia operacji w

¹1 ECU = ok. 1,3 USD = 3 nowe złote.

końcu listopada 1994 r. podpisała umowę z drugą Instytucją Finansową. Ogólnie, od chwili wprowadzenia Funduszu, wraz z każdym kolejnym miesiącem zwiększała się liczba napływających wniosków. Istotne jest, że 62% inwestycji korzysta z kredytów bankowych, a zatem usprawnia się współpraca MSP - banki.

Sprawa skorzystania z ulg inwestycyjnych w przypadku korzystania z dotacji programu Phare-STRUDER pozostaje nadal nierozstrzygnięta. Doświadczenia pokazują też, że pewna część przedsiębiorców rezygnuje z ubiegania się o dotację, chcąc uniknąć ujawnienia danych finansowych swoich firm.

Po przeprowadzeniu wzmożonej akcji promocyjnej zainteresowanie programem zaczęło wzrastać z miesiąca na miesiąc najwyższy poziom osiągając w grudniu 1995 r. W połowie stycznia okazało się, że budżet Funduszu Dotacji może okazać się niewystarczający dla rosnącego zainteresowania. W związku z tym Zarząd PARR podjął decyzję o wstrzymaniu przyjmowania nowych wniosków. Ostatnim dniem rejestrowania aplikacji był 12 stycznia 1996 r.

Regionalne Fundusze Inwestycyjne

Regionalne Fundusze Inwestycyjne stanowią instrumenty "bezdługowego" wspierania sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, uwzględniając liczbę już istniejących MŚP, uznała, że regionami, w których w pierwszej kolejności powinny powstać i działać Regionalne Spółki Inwestycyjne, są regiony łódzki, katowicki i wałbrzyski.

Z powodu ograniczonych zasobów przewidywanych na ten projekt przez program STRUDER, PARR postanowiła utworzyć dwie takie spółki, jedną w Łodzi i jedną w Katowicach. Aby zagwarantować, że także region wałbrzyski uzyska dostęp do Regionalnych Funduszy Inwestycyjnych, za-

decydowano, że spółka w Katowicach obejmie swą działalnością także obszar woj. walbrzyskiego. Celem zwiększenia dostępnych zasobów, PARR złożyła, w Departamencie Pomocy Zagranicznej, Biura Podsekretarza Stanu do spraw Integracji Europejskiej i Pomocy Zagranicznej wniosek o zwiększenie początkowej alokacji w ramach programu STRUDER, poprzez włączenie niewykorzystanych zasobów, z niezrealizowanego Programu Inwestycji Kapitałowych Phare (2 miliony ECU). Umowa międzyrządowa w tej sprawie została podpisana 21 marca 1995 r. PARR przeprowadziła także ograniczony przetarg na dyrektora wykonawczego Regionalnych Spółek Inwestycyjnych, który wygrała FRIULIA S. p. a.

Fundusz Poręczeń

W związku z przewidywanym wyczerpaniem się środków na dotacje w ramach Funduszu Dotacji Zarząd PARR w styczniu 1996 roku podjął decyzję o rozdzieleniu Funduszu Poręczeń od Funduszu Dotacji. Do chwili obecnej aby, uzyskać poręczenie z Funduszu Gwarancji powinno się uprzednio dostać dotację z Funduszu Dotacji.

W związku z powyższym specjalista ds. Funduszu Poręczeń wraz z doradcą z ramienia Unii Europejskiej rozpoczęli prace nad nowym Regulaminem Funduszu Poręczeń oraz załącznikami do Regulaminu tj. Umowy Ramowej, Promesy Poręczenia, Formularza Aplikacji o Poręczenie, Wniosku o wypłatę środków z tytułu Poręczenia, a także Umowy o Zarządzanie. Do 12.03.1996 r. zostały przygotowane w/w dokumenty w języku angielskim. 15.03. br zostanie sporządzone tłumaczenie dokumentów dotyczących Funduszu Poręczeń.

Po weryfikacji tłumaczenia dokumentów zostaną one przedstawione Departamentowi Kredytowemu Polskiego Banku Rozwoju SA. Z uwagi na zaangażowanie różnych służb PBR przewiduje się, że rozmowy dotyczące treści Regulaminu Funduszu Poręczeń oraz załączników, a także Umowy o Zarządzanie będą trwały do końca kwietnia br.

Po uzgodnieniu dokumentów, dotyczących Funduszu Poręczeń, zostaną one przedłożone do zatwierdzenia przez Delegację Unii Europejskiej w Warszawie. Następnym krokiem we wdrażaniu Funduszu Poręczeń będzie wznowienie rozmów (które z uwagi na rozdzielenie Funduszu Poręczeń od Funduszu Dotacji zostały zawieszono) z bankami zainteresowanymi uczestnictwem w Funduszu Poręczeń, co doprowadzi do podpisania Umów Ramowych z tymi bankami i tym samym udostępni poręczenia przedsiębiorstwom.

Szkolenie i usługi w zakresie doradztwa

Zadaniem PARR w ramach tego elementu jest sprawowanie nadzoru i ocenianie działalności podejmowanej w wytypowanych regionach przez agencje rozwoju regionalnego oraz organizowanie szkolenia dla personelu Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego i agencji rozwoju regionalnego. W celu zwiększenia sprawności procesów określania potrzeb w zakresie szkoleń na szczeblu regionalnym i organizowania tych szkoleń zgodnie z obowiązującymi przepisami, PARR sporządziła wytyczne, które zostały rozesłane do agencji rozwoju regionalnego.

W Olsztynie rozpoczęto realizację projektu pilotażowego, przygotowanego wspólnie przez doradców Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego i Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Celem tego projektu jest wykorzystanie doświadczonych miejscowych menedżerów jako kadry "nauczycieli", służących radą lokalnym przedsiębiorcom. Pomysł projektu oparty został na doświadczeniach Agencji Rozwoju Przemysłu w Irlandii.

Oprócz usług w zakresie szkolenia i doradztwa zorganizowanych przez regiony, realizowano też następujące kursy z inicjatywy PARR:

- dla personelu agencji rozwoju regionalnego i 80 oddziałów banków akredytowanych, na temat analiz finansowych,

- dla personelu agencji rozwoju regionalnego, na temat opracowania strategii,
- dla agencji rozwoju regionalnego, na temat procedur Funduszu Dotacji,
- dla sekcji finansowania Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, na temat funduszy gwarancyjnych w Europie zachodniej.

PARR realizuje zasadę, wedle której jest instytucją koordynującą i inspirującą, toteż jej działania koncentrują się na przygotowywaniu projektów nowych lub takich, których nie da się efektywnie zrealizować na szczeblu regionalnym. Jednym z przykładów jest projekt satelitarnych szkoleń interaktywnych. Projekt ten był finansowany przez European Space Agency. Zorganizowany został przy współpracy z firmą Armstrong Electronics Ltd. z Dublina. Transmisje odbierano w 40 miejscach w Polsce, gdzie oglądało je ponad 3 500 uczestników kursu. Po zakończeniu transmisji kursanci mogli kierować swe pytania bezpośrednio do wykładowców. Projekt okazał się sukcesem, wykorzystując doświadczenia uzyskane przy jego realizacji PARR rozpoczęła 23 września 1995 r. nową serię kursów szkoleniowych dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw, przy użyciu tej samej nowoczesnej i skutecznej metody. Sesje transmitowane oraz retransmitowane były przez telewizje regionalne i lokalne. Ocenia się, iż szkolenia satelitarne objęły blisko 100 000 osób.

Do marca 1996 r. na komponent szkoleń i doradztwa wydatkowano (lub rozpoczęto procedury formalne zmierzające do przeznaczenia) ok. 1,9 miliona ECU. W celu usprawnienia działalności szkoleniowo-doradczej, PARR, wspólnie w Delegacją Komisji Europejskiej w Warszawie podjęła na początku stycznia 1995 r. działania zmierzające do usprawnienia stosowanych obecnie procedur.

Małe Projekty Infrastrukturalne

W ramach wsparcia dla małych projektów infrastrukturalnych (przygotowanych głównie przez gminy) programem objętych jest 175 projektów, w tym dofinansowanych jest 147 projektów infrastrukturalnych kwotą 12,1 mln ECU. Ogólna kwota przeznaczona na wsparcie dla projektów infrastrukturalnych wynosi 19 milionów ECU. Zainteresowanie małymi projektami infrastrukturalnymi przekroczyło możliwości finansowe programu. W ramach wniosku o przedłużenie programu na 1996 rok liczymy na zwiększenie środków finansowych na małe projektu infrastrukturalne o co najmniej 6,3 miliona ECU - projekty o tej wartości dofinansowania zostały zgłoszone przez agencje i nie mogły być zrealizowane z powodu braku środków.

Biorąc pod uwagę brak odpowiednich procedur Phare w dziedzinie kontraktów na roboty publiczne oraz konieczność zagwarantowania, że wszelkie wymogi nakładane przez program STRUDER są zgodne z obowiązującym w Polsce prawem, PARR opracowała i wdrożyła szereg wytycznych, wzorów, dokumentów i instrukcji dla regionalnych agencji rozwoju, regulując w ten sposób procedury związane ze wsparciem Małych Projektów Infratsrukturalnych.

Procedury i dokumenty przygotowane przez PARR zostały zalecone innym programom wsparcia dla inwestycji (w ramach Phare, na przykład programowi CROSSBORDER).

2. Polsko-Szwajcarski Program Regionalny

Polsko-Szwajcarski Program Regionalny został uruchomiony na podstawie umowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Konfederacji Szwajcarskiej, podpisanej 17 listopada 1991 r.²

²Program jest administrowany przez PARR od 1 listopada 1993 r.

Na realizację programu Rząd Konfederacji Szwajcarskiej przyznał Polsce 4,8 miliona ChF.

Głównymi zadaniami programu są:

- wspieranie przechodzenia społeczności wiejskiej do zasad gospodarki rynkowej,
- tworzenie nowych miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach sektora prywatnego i spółdzielczego,
- wspieranie lokalnych inicjatyw w dziedzinie przedsiębiorczości, zgodnych z lokalnymi i regionalnymi potrzebami.

W początkowej fazie programem objęto dwie gminy: Rabkę (woj. nowosądeckie) i Łukę (woj. olsztyńskie). W listopadzie 1993 r. dołączono również Pierzchnicę (woj. kieleckie) i Gołdap (woj. suwalskie), a także gminy sąsiadujące.

Dzięki programowi przyznawane są pożyczki, umożliwiające sfinansowanie szeregu prywatnych inwestycji związanych m. in. z:

- przetwórstwem i dystrybucją produktów rolnych (piekarnie, masarnie itp.),
- rolnictwem i jego bezpośrednią obsługą (gospodarstwa, zakłady napraw maszyn i urządzeń rolniczych itp.),
- przetwórstwem drzewnym,
- budownictwem.

Program ma za zadanie wspieranie tych projektów, które dając gwarancję opłacalności, przyczyniają się do rozwoju regionu. Szczególny nacisk kładziony jest na liczbę miejsc pracy, stwarzanych przez nowo powstające firmy. Firmy te muszą odpowiadać lokalnym i regionalnym potrzebom, a także wymaganiom gospodarki rynkowej.

Od początku programu do 31 grudnia 1995 r. udzielono pożyczek na łączną kwotę 4 621 906 PLN, co w rozbiciu na regiony przedstawia się następująco:

- Gołdap	399 377,-
- Rabka	2 173 840,-
- Łukta	1 863 751,-
- Pierzchnica	184 938,-

Podsumowanie

W okresie od 1 marca 1996 r. PARR osiągnęła podstawowe cele. Udzielono znaczącej - zwłaszcza w skali regionów, o istotnym udziale sektora rolnego, objętych działalnością - pomocy finansowej na rzecz restrukturyzacji gospodarczej. Pełniące rolę koordynatorów regionalnych agencje rozwoju regionalnego osiągnęły wysoką sprawność realizacyjną i we współpracy z siecią innych instytucji i organizacji mają istotny udział w podnoszeniu zdolności społeczności regionalnych i lokalnych do sterowania zrównoważonym rozwojem. Przyjęcie formuły zdecentralizowanego działania, gdzie szczegółowe plany wykorzystania środków są przygotowywane i realizowane przez instytucje regionalne i lokalne, przy ścisłej współpracy z władzami wojewódzkimi i samorządowymi, przyniosło bardzo dobre efekty. Nie tylko w zakresie bezpośredniego dofinansowania inwestycji, szkoleń i doradztwa, ale także - a może przede wszystkim - w zakresie przenoszenia standardów programowania wsparcia rozwoju regionalnego. Obok uczenia się "przy pracy" służy temu także możliwość nawiązania bezpośrednich kontaktów z instytucjami rozwoju regionalnego w innych krajach, głównie Unii Europejskiej. W perspektywie integracji podnoszenie standardów działania do poziomu Unii jest trwałym dorobkiem pierwszego roku działalności PARR.

Dotychczas większość aktywności PARR była finansowana ze środków pomocowych. Pozwoliło to zarazem na szybkie i praktyczne przeniesienie na grunt polski sprawdzonych instrumentów i mechanizmów rozwoju, jak też na zweryfikowanie ich użyteczności w zróżnicowanych typach regionów. W miarę postępów dostosowywania praw, metod i instytucji do standardów Unii Europejskiej można oczekiwać, że zmianie ulegnie także

struktura finansowania programów realizowanych przez PARR, polegająca na zwiększeniu udziału strony polskiej. Będzie to kolejny etap dostosowania do zasad, obowiązujących w Unii Europejskiej.

Pomimo koncentracji działań na terenie określonych województw i gmin, PARR rozwinęła także działalność doradczą dla instytucji i osób spoza tych regionów. Zarówno poprzez udostępnienie szkoleń, jak też doradztwo w zakresie strategicznych planów rozwoju, indywidualnych projektów, współpracy z inwestorami zagranicznymi, organizacji agencji rozwoju regionalnego.

Zgromadzona wiedza i potencjał ludzki pozwalają PARR na stopniowe rozszerzanie oferty dla regionów wymagających działań restrukturyzacyjnych i pro-rozwojowych. Szczególnie cenne okazały się doświadczenia zdobyte na obszarach o dominującej funkcji rolnej, które pozwalają obecnie na wdrażanie działalności pomocowej dostosowanej do specyfiki i potrzeb środowiska wiejskiego. Skoordynowanie jej z działalnością innych agend i instytucji rozwijających swą aktywność w terenie wiejskim, pozwala na bardziej skuteczne kształtowanie procesów ich przebudowy i rozwoju.

Zarówno od strony organizacyjnej, jak i merytorycznej PARR może stosownie do istniejących potrzeb, zwiększać zakres swojego zaangażowania w realizację polityki regionalnej, między innymi poprzez analizę i ocenę projektów inwestycyjnych i programów przygotowanych przez regiony, pretendujące do uzyskania środków budżetowych na rozwój regionalny. I PARR, i współpracujące agencje dysponują także znacznym doświadczeniem w opracowywaniu strategii i programów rozwojowych. Ten kapitał doświadczeń może zostać udostępniony tym obszarom problemowym, które w najbliższym czasie mogłyby uzyskać wsparcie ze źródeł budżetowych i pomocowych.

IBS

43429 /
I

RESTRUKTURYZACJA REGIONALNYCH RYNKÓW PRACY

ISBN 83-85847-36-7